

ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับ
AEC ของ SMEs ไทย

ส่วนที่

03

OSMEP
Office of
Small and Medium
Enterprises Promotion

ตัวชี้วัดเชิงนโยบายในการพัฒนา SMEs อาเซียน (ASEAN SMEs Policy Index)

บทที่ 5

ตัวชี้วัดเชิงนโยบายในการพัฒนา SMEs อาเซียน (ASEAN SMEs Policy Index)

ในขณะนี้ คณะทำงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอาเซียน (ASEAN SME Agencies Working Group) อยู่ระหว่างการจัดทำตัวชี้วัดเชิงนโยบายในการพัฒนา SMEs อาเซียน เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดความมีประสิทธิภาพในการพัฒนา SMEs ในด้านต่างๆ โดยเป็นการสานต่อเจตนารมณ์ของสมาชิกที่ได้แสดงไว้ในพิมพ์เขียวนโยบายของอาเซียนด้านการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและในแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์อาเซียนเพื่อการพัฒนา SMEs ปี 2553-2558 ที่ได้กำหนดมาตรการที่เป็นรูปธรรม เพื่อจัดการเรื่องนโยบายเร่งด่วนที่ได้เน้นไว้ 5 ส่วน คือ (1) การเข้าถึงแหล่งเงินทุน (2) การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการในแง่ต่างๆ (3) การพัฒนาเทคโนโลยี (4) การส่งเสริมผู้ประกอบการ และ (5) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำตัวชี้วัดเชิงนโยบายในการพัฒนา SMEs อาเซียนเป็นไปโดยเรียบร้อย สถาบันเพื่อการวิจัยเศรษฐกิจสำหรับอาเซียนและเอเชียตะวันออก (Economic Research Institute for ASEAN and East Asia: ERIA) ได้ร่วมมือกับอาเซียนในการยกร่างตัวชี้วัดดังกล่าว โดยอิงกับโครงสร้างตัวชี้วัดเชิงนโยบายในการพัฒนา SMEs ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) และได้ปรับให้เหมาะกับบริบทอาเซียน (เช่น มีมิติจำนวนมากขึ้น มีการเน้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคมากขึ้น มีทางเลือกในขั้นตอนการจัดทำนโยบายที่มากขึ้น) ทั้งนี้ มิติทางนโยบายที่อาเซียนได้ร่วมกันดำเนินการอยู่ มีดังนี้

5.1 มิตินโยบายเศรษฐกิจมหภาคและสภาพแวดล้อมของธุรกิจ

สิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาภาคเอกชนในเศรษฐกิจระดับภูมิภาค โดยเฉพาะในวิสาหกิจขนาดกลางและและขนาดย่อม (SMEs) คือ การระบุปัจจัยที่ทำให้เกิดความอ่อนแอต่อเศรษฐกิจมหภาค และการแสดงให้เห็นว่าความไม่มีเสถียรภาพของประเทศหนึ่งมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจโดยรวมในระดับภูมิภาคอย่างไร ซึ่งจะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมีนัยยะ ต่อนโยบายในประเทศและต่อการจัดมาตรการการตอบโต้ที่เหมาะสมสำหรับเศรษฐกิจมหภาค ซึ่งการบูรณาการเศรษฐกิจอย่างแนบแน่นมากยิ่งขึ้น จะช่วยทำให้เห็นผลกระทบความไม่มีเสถียรภาพที่เกิดขึ้นในประเทศหนึ่งๆ ได้เร็วขึ้น โดยที่มาตรการทางการเงินเป็นมาตรการที่มีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจของ SMEs มากที่สุด

การหลีกเลี่ยงความอ่อนแอของเศรษฐกิจมหภาคเป็นมาตรการเชิงนโยบายที่สำคัญสำหรับ SMEs และการจัดทำตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการหลีกเลี่ยงผลที่จะเกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญด้วยเช่นกัน ในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา ได้เกิดมิติใหม่ต่อวิกฤตการเงินขึ้น เนื่องจากนวัตกรรมการเงินใหม่ๆ และการบูรณาการตลาดการเงินทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกที่เพิ่มมากขึ้น โดยที่ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีส่วนทำให้ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีความต่อเนื่องและขยายไปสู่กันและกันอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับเศรษฐกิจของตลาดที่กำลังพัฒนา และที่กำลังเกิดใหม่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เป็นผู้รับประโยชน์หลักจากกระแสเงินทุนที่เข้าและออก อันทำให้มีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพตลาดการเงินในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ง่าย

ตัวชี้วัดที่บ่งชี้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่

5.1.1 ความอ่อนแอของเศรษฐกิจมหภาคในประเทศ

ความบกพร่องของเศรษฐกิจในแต่ละประเทศอาจพิจารณาในแง่ของระบบการเงินและการคลังซึ่งมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยต่างๆ อาทิ การเติบโตด้านการเงิน การเติบโตของสินเชื่อ อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย สภาพคล่องด้านการเงิน การขาดดุลงบประมาณ การใช้จ่ายของภาครัฐ และสินเชื่อที่ระบบธนาคารให้กับภาครัฐ

5.1.2 ความอ่อนแอจากภายนอก

การคัดเลือกปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อความบกพร่องของเศรษฐกิจมหภาคสามารถพิจารณาในแง่ของสาเหตุที่ทำให้เกิดความบกพร่องและปัจจัยที่ทำให้เกิดวิกฤต ซึ่งรวมถึง อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ดุลบัญชีเดินสะพัด การเปลี่ยนแปลงข้อตกลงทางการค้า ความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยในประเทศและต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงของระดับและโครงสร้างการไหลเข้ามาของเงินทุนจากต่างประเทศ และตัวแปรอื่นๆ เช่น อัตราส่วนของการมีเงินในกองทุนสำรองต่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของภาระหนี้ระยะสั้นภายนอก กับสินทรัพย์ระยะสั้นภายนอก (สำรองอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ)

5.1.3 ความอ่อนแอภาคการเงิน

ในกรณีที่ความอ่อนแอภาคการเงินเป็นตัวที่เป็นรากปัญหาวิกฤตการเงิน ตัวแปรที่สามารถนำมาพิจารณา ได้แก่ การเติบโตของสินเชื่อภาคเอกชน มาตรการเสรีทางการเงิน ระดับการเป็นหนี้ต่างประเทศระยะสั้นของธนาคารและระบบการเงินโดยรวม โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยในประเทศ การเปลี่ยนแปลงในราคาของตราสารทุน คุณภาพของสินทรัพย์ธนาคารที่วัดโดยปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และคุณภาพของการกำกับดูแล

5.1.4 ความอ่อนแอของอัตราแลกเปลี่ยน

ระดับของอัตราแลกเปลี่ยนจริงเป็นตัวชี้วัดความอ่อนแอและความยั่งยืนที่สำคัญอีกตัวหนึ่ง ถึงอย่างไรก็ดีแล้วแต่ระดับของอัตราแลกเปลี่ยนเป็นตัวชี้วัดที่มีความซับซ้อน โดยที่ตัวชี้วัดนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการแข็งค่าจริงของเงินถูกขับเคลื่อนโดยผลที่เกิดจากด้านอุปทาน เช่น ความสามารถในการผลิตสินค้าที่ทำการค้ากับต่างประเทศเติบโตอย่างรวดเร็ว และในอีกทางหนึ่งการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดอาจเกิดจากการเติบโตของราคาในการบริโภคสินค้าที่ไม่ได้เกิดจากการค้าระหว่างประเทศมีอัตราสูงมากแต่ปรากฏอยู่ไม่นานนัก

5.2 มิติการสนับสนุนให้การจัดตั้งธุรกิจมีความรวดเร็วขึ้นและมีค่าใช้จ่ายน้อยลง หรือการลดภาระด้านกฎระเบียบและธุรการให้กับผู้ประกอบการ SMEs

การที่ผู้ประกอบการ SMEs จะประสบความสำเร็จและก้าวหน้าไปด้วยดีนั้น ประเทศนั้นๆ ต้องปรับปรุงบรรยากาศทางธุรกิจ ด้วยการจัดทำขั้นตอนทางธุรกิจให้มีความง่ายขึ้นและมีกฎระเบียบที่มีคุณภาพสูง ซึ่งสามารถประเมินโดยใช้ตัวชี้วัด ดังนี้

5.2.1 การจัดตั้งธุรกิจมีความรวดเร็วขึ้นและมีค่าใช้จ่ายน้อยลง

ในมิตินี้จะเน้นการพิจารณาถึงความสำคัญของกระบวนการในการจัดตั้งธุรกิจใหม่ ซึ่งอาจพิจารณาได้ใน 3 ประการ คือ

ประการแรก คือ การปรับปรุงกระบวนการทางทะเบียนซึ่งจะช่วยเพิ่มจำนวนการเกิดขึ้นของธุรกิจใหม่

ประการที่สอง คือ การจัดทำระเบียบแบบแผนภาคธุรกิจเอกชนให้สามารถใช้ประโยชน์และเข้าถึงการบริการทางธุรกิจ การจัดหาทางการเงิน และการจัดหาของภาครัฐ เพื่อเพิ่มพูนโอกาสในการปรับปรุงผลผลิต

ประการที่สาม ระบบทะเบียนที่ได้รับการปรับปรุงนั้น สามารถช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยรวมของธุรกิจให้กับภาคเอกชน และเป็นนการยกระดับมาตรฐานการบริการของภาครัฐ

5.2.2 การออกกฎหมายและกฎระเบียบที่ดีกว่า

ในประเทศส่วนใหญ่ ผู้ประกอบการ SMEs และผู้ประกอบการรายใหญ่จะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและกฎระเบียบเดียวกัน ซึ่งอาจไม่มีความเหมาะสมกับ SMEs มากนัก เนื่องจากขีดความสามารถของ SMEs ที่จะดำเนินการเข้าใจ และปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่ซับซ้อนนี้มีจำกัด ดังนั้นการทำให้กฎระเบียบและกฎหมายต่างๆ เข้ากับ SMEs มากขึ้น จะทำให้การสนับสนุนความเป็นผู้ประกอบการและการเข้าสู่ตลาดกระทำได้อย่างชัดเจนโปร่งใสมากขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการพัฒนา SMEs

5.3 มิติการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

การปรับปรุงให้ผู้ประกอบการ SMEs สามารถเข้าถึงแหล่งการเงินทุน และมีการดำเนินการด้านภาษีที่ดีขึ้นนั้น นับเป็นวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ที่สำคัญข้อหนึ่งของแผนงานนโยบายอาเซียนในการพัฒนา SMEs ในช่วงปี 2547-2557 โดยจากรายงานการศึกษาส่วนใหญ่พบว่า การช่วยให้ SMEs เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ดีขึ้น จะมีส่วนช่วยในการเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้และความยากจนลงได้ นอกจากนี้ ยังเป็นการเพิ่มพูนการเป็นผู้ประกอบการและนวัตกรรม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะได้รับ การสนับสนุนจากมาตรการภาครัฐ แต่ผู้ประกอบการ SMEs อาเซียนยังต้องเผชิญกับปัจจัยจำนวนมากที่จำกัดต่อการเข้าถึงแหล่งการเงินทุน โดยหากพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับ SMEs นั้นสามารถประเมินได้ใน 3 มิติ คือ

5.3.1 กรอบนโยบายที่เหมาะสมสำหรับภาคการเงิน การมีกลไกการสนับสนุนที่ดำเนินการอย่างเข้มแข็งจากภาครัฐ และการมีการขยายแหล่งการเงินจากภายนอกให้กับ SMEs ซึ่งรวมถึงปัจจัยต่างๆ ดังนี้ การประกันสินเชื่อ กองทุนเพื่อการจัดตั้งธุรกิจ กองทุนเฉพาะเพื่อผู้ประกอบการ SMEs สินเชื่อเพื่อรายย่อย สินเชื่อเช่าซื้อ และการเข้าถึงตลาดทุน

5.3.2 กรอบการกำกับดูแลและกฎหมายที่ให้การสนับสนุน ซึ่งรวมถึง ข้อกำหนดในเรื่องหลักทรัพย์ค้ำประกัน และสิทธิของผู้กู้ เป็นต้น

5.3.3 โครงสร้างภาคการเงินที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว และการเสริมสร้างขีดความสามารถของสถาบันการเงิน ซึ่งรวมถึง โครงการให้ความรู้ทางการเงิน สำนักงานข้อมูลเครดิต และการเพิ่มขีดความสามารถและการให้คำปรึกษาแก่สถาบันทางการเงิน

5.4 มิติเทคโนโลยีและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

เพื่อให้เกิดการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี อาเซียนจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังนี้

5.4.1 การส่งเสริมการเผยแพร่เทคโนโลยี

อาเซียนควรปรับปรุงประสิทธิภาพของเครื่องมือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี (โดยการประกาศใช้เป็นกฎหมาย การให้รางวัลจิตใจและการให้เปล่า) การส่งเสริมถ่ายทอดความรู้ระหว่างบริษัท ซึ่งรวมถึงจากบริษัทข้ามชาติมาให้กับผู้ประกอบการ SMEs ในประเทศ และการให้ความรู้ข้ามเขตแดน โดยที่การจัดทำตัวดัชนีการส่งเสริม ควรจะเน้นเป้าหมายไปยังบริษัท (SMEs และบริษัทข้ามชาติ) องค์กรที่เป็นกลางต่างๆ (เช่น หน่วยงานมาตรฐาน หน่วยงานการถ่ายโอนเทคโนโลยี หน่วยงานการฝึกอบรม ห้องปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา และมหาวิทยาลัย) และหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลเกี่ยวกับการให้การสนับสนุน (รวมถึงการให้เปล่า) เพื่อส่งเสริมการถ่ายโอนเทคโนโลยี

ในการเผยแพร่เทคโนโลยีนั้น ควรมีการกำกับดูแลเชิงนโยบายในด้านต่างๆ เช่น การฝึกอบรม การทดสอบและการรับรองมาตรฐาน ตลอดจนเครื่องมือในการถ่ายโอนเทคโนโลยี ซึ่งสิ่งสำคัญประการแรก คือ การสร้างโอกาสแก่ผู้ประกอบการ SMEs ในการสรรหาการฝึกอบรม ข้อที่สอง การให้ผู้ประกอบการ SMEs แก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยการทำให้ผลิตภัณฑ์และบริการของตนได้รับการรับรอง ข้อที่สาม เป็นเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากบริษัทต่างชาติมายังบริษัทในประเทศ

5.4.2 การให้มีความร่วมมือเพื่อจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาความรู้ในเชิงพาณิชย์

การเสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาความรู้ในเชิงพาณิชย์จำเป็นจะต้องมีนโยบายรองรับในด้านการจัดให้มีผู้บ่มเพาะทางธุรกิจ และการทำห้องปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีความสำคัญต่อการให้ความช่วยเหลือ SMEs ให้มีการดำเนินการที่เข้มแข็ง สามารถสร้างการเชื่อมโยงกับองค์กรและบริษัท และสามารถดำเนินการในด้านกลไกทรัพย์สินทางปัญญาได้

สิ่งแรกที่สำคัญ คือ การให้ความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ประกอบการ SMEs เพื่อสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ต้องอาศัยความรู้ ซึ่งการมีความรู้ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นได้มาก ประการที่สองที่สำคัญ คือ การให้ผู้ประกอบการ SMEs มีศักยภาพในการเข้าถึงความรู้ อาทิ การมีกรอบแนวคิดนโยบายสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีในมหาวิทยาลัย ผู้บ่มเพาะทางธุรกิจ และห้องปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การสนับสนุนบริษัทที่ทำด้านเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามาก เช่น ในแถบซิลิคอน แวลลีย์ เส้นทางสาย 128 และที่อุทยานอุตสาหกรรม

วิทยาศาสตร์ชินชู (ไต้หวัน) ที่มีผู้บ่มเพาะทางธุรกิจได้กลายเป็นผู้บริหารโครงการบริษัทใหม่ๆ หลายแห่ง สิ่งสำคัญประการที่สาม คือ การพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งมีระบบเทคโนโลยีสูงให้สัมพันธ์กับข้อตกลงทางการค้าในประเด็นทรัพย์สินทางปัญญา

5.4.3 การส่งเสริมเครือข่ายการรวมกลุ่มระหว่างบริษัท

เป็นที่ทราบกันดีว่าผู้ประกอบการ SMEs จะสามารถประกอบธุรกิจได้ประสบความสำเร็จหากมีการรวมกลุ่มกันทั้งในรูปเครือข่ายระดับในประเทศและระดับภูมิภาค ซึ่งก่อให้เกิดการติดต่อเชื่อมโยงตัวแทนเศรษฐกิจที่สำคัญทั้งหมดที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนการเรียนรู้ นวัตกรรม และการแข่งขัน

นโยบายในการส่งเสริมเครือข่ายการรวมกลุ่มนี้ ควรกำหนดเป้าหมายที่การจัดทำโครงสร้างพื้นฐานการส่งข้อมูลเทคโนโลยีความเร็วสูงระดับทั่วประเทศ (เช่นเดียวกับในประเทศสิงคโปร์) หรือในเขตที่สำคัญต่างๆ และมีการเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัย ห้องปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา และผู้บ่มเพาะทางธุรกิจ หากภาครัฐสามารถดำเนินนโยบายในการส่งเสริมเครือข่ายการรวมกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้ผู้ประกอบการ SMEs

- มีการติดต่อและประสานงานกันอย่างเข้มแข็งเพื่อให้เกิดเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพระหว่างบริษัท องค์กรที่เป็นกลาง และหน่วยงานของรัฐบาล
- มีความพึงพอใจในการที่ได้เข้ามาผนึกกำลังเครือข่ายธุรกิจที่เข้มแข็ง
- ให้ความสำคัญต่อการรวมกลุ่มที่เหนียวแน่น โดยมีการนำเสนอผลิตภัณฑ์และการดำเนินการใหม่ๆ อยู่เสมอ

5.4.4 นวัตกรรมและการเรียนรู้ด้านการเงิน

เมื่อพิจารณาจากการเป็นสินค้าสาธารณะโดยตัวของเทคโนโลยีแล้ว บทบาทของการเงินภายนอกเป็นเรื่องที่สำคัญ ทั้งนี้ การให้การสนับสนุนต่างๆ สิทธิประโยชน์ภาษี การให้เปล่า และการร่วมทุน ล้วนมีบทบาทสำคัญมากในการริเริ่มให้มีหรือให้การสนับสนุนการยกระดับเทคโนโลยีสำหรับผู้ประกอบการ SMEs เนื่องจากผู้ประกอบการ SMEs ขาดแคลนทรัพยากรที่จะดำเนินการดังกล่าว

ในขณะที่การยกระดับเทคโนโลยีเป็นการดำเนินการสำหรับภาคเอกชน โดยบทบาทการสนับสนุนของภาครัฐที่ให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs มักมีบทบาทสำคัญในช่วงปีของการก่อตั้ง SMEs ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาเทคโนโลยี จึงขึ้นอยู่กับศักยภาพของรัฐบาลในการดูแลรักษา ตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานของนโยบายที่ผ่านมาด้วย และเนื่องจากการเป็นสินค้าสาธารณะของเทคโนโลยี จึงต้องมีการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของ SMEs โดยใช้ความรู้ สิ่งจูงใจ การให้เปล่า และการร่วมทุน เพื่อให้มีการปรับยกระดับเทคโนโลยี โดยบทบาทของ SMEs จะยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น เมื่อความรู้มีการเป็นสาธารณะมากขึ้น และบทบาทของรัฐบาลควรเปลี่ยนเป็นผู้อำนวยความสะดวกเมื่ออุตสาหกรรมภาคเอกชนเติบโตเต็มที่แล้ว

5.5 มิติการใช้ประโยชน์จากการเป็นตลาดเดียวมากขึ้น

SMEs ระดับภูมิภาค สามารถรับประโยชน์ได้มากขึ้นจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการเข้าถึงตลาดโดยสองวิธี ได้แก่ (1) ทำการขายตรงสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายให้กับลูกค้า “รายย่อย” ในตลาดเดียว คือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (เป็นธุรกิจ-ต่อ-ลูกค้า หรือ B-C) และ (2) อยู่ในสถานะผู้จัดส่งวัตถุดิบในเครือข่ายการผลิตระดับภูมิภาค ภายในกรอบแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าระดับโลก - นั่นคือ การขายชิ้นส่วน ส่วนประกอบ และบริการให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจอื่น ซึ่งถือเป็นสิ่งที่เป็นปัจจัยนำเข้าสำหรับการผลิตและสำหรับระบบธุรกิจ (เป็นธุรกิจ-ต่อ-ธุรกิจ หรือ B-B)

อย่างไรก็ตามแต่ SMEs ระดับภูมิภาค ยังเผชิญกับข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นอีกเป็นจำนวนมากในการที่จะได้รับประโยชน์มากขึ้นจากตลาดเดียวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นสถานะผู้ผลิตให้กับผู้บริโภคในภูมิภาค หรือในสถานะผู้จัดส่งวัตถุดิบในเครือข่ายการผลิตระดับภูมิภาค ดังนั้นจึงควรมีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อเป็นการประเมินพื้นฐานในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับการดำเนินการในระดับภูมิภาคเพื่อให้ใช้ประโยชน์จากการเป็นตลาดเดียว ดังนี้

5.5.1 การเพิ่มการรับรู้ของ SMEs เกี่ยวกับประโยชน์และข้อกำหนดการเป็นสากลโดยทั่วไป และความเป็นสากลในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2558

ข้อจำกัดสำคัญในการเป็นสากลของ SMEs (ตัวอย่างเช่น การดำเนินการเพื่อการส่งออก) เป็นเรื่องของวัฒนธรรมหรือเจตคติทางธุรกิจ ผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะบริษัทขนาดเล็ก มักมุ่งเน้นที่ตลาดระดับในประเทศหรือในพื้นที่นั้นๆ และมักไม่คิดถึง “การดำเนินการในระดับระหว่างประเทศ” โดยมองว่าเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็น ต้นทุนสูงเกินไป และเสี่ยงเกินไป ดังนั้น ก้าวแรกที่สำคัญเพื่อให้ SMEs ระดับภูมิภาคสามารถรับประโยชน์จากตลาดเดียวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้มากขึ้น คือ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพถึงประโยชน์ที่จะได้รับในการเข้าสู่สากล ต้องทำอะไรบ้างในการเข้าสู่สากล เหตุใดจึงเป็นเรื่องที่ดีแม้กับผู้ประกอบการขนาดเล็ก ความท้าทายและข้อจำกัดที่สำคัญ การสนับสนุนการประเมินศักยภาพของบริษัทในการออกสู่สากล และการสื่อสารความก้าวหน้าในการดำเนินงานของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งในแง่ผลที่คาดหวังและผลที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงผลประโยชน์ที่จับต้องได้จากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558

5.5.2 การให้ข้อมูลที่มีคุณค่ามากเกี่ยวกับตลาดและลูกค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อจำกัดสำคัญที่ผู้ประกอบการ SMEs กล่าวถึงในการเข้าถึงและการแข่งขันในตลาดระดับภูมิภาค คือ การขาดข้อมูลข่าวสาร โดยรวมถึง ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของตลาด ข้อมูลศักยภาพของลูกค้า และข้อมูลข้อตกลงความร่วมมือต่างๆ ซึ่งรวมถึง กฎ ระเบียบและขั้นตอนการดำเนินการในระดับภูมิภาค นอกจากนี้ SMEs จำนวนมากมีความสามารถที่จำกัดในการใช้ประโยชน์จากข้อมูล ดังนั้นวิธีการที่จะนำเสนอข้อมูลเป็นประเด็นที่ควรพิจารณาด้วย

5.5.3 การสนับสนุน SMEs ให้ดำเนินการเชิงรุกในการแสวงหาโอกาสทางการตลาด ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

มีการดำเนินการหลายด้านที่สามารถช่วยผู้ประกอบการ SMEs ให้สามารถระบุโอกาสทางธุรกิจได้ เช่น การสนับสนุนกิจกรรมเชื่อมโยงทางการค้าและการจับคู่ธุรกิจในภูมิภาค การส่งเสริมการส่งออกและการค้าในประเทศที่สามารถดึงดูดลูกค้าที่มีศักยภาพมาสู่ผู้จัดส่งสินค้า (Supplier) ในพื้นที่ได้ และการฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะสำหรับผู้จัดการ SMEs ที่ดำเนินงานด้านการตลาดและการพัฒนาการตลาด

5.5.4 โครงการพัฒนาธุรกิจ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ระดับ ภูมิภาคในตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตลาดระหว่างประเทศเป็นสิ่งที่มีการแข่งขันที่สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ที่มีความสามารถและทรัพยากรที่จำกัด การดำเนินการนโยบายต่างๆ ที่สนับสนุนให้ SMEs สามารถแข่งขันได้นั้น อาจเป็นลักษณะการเสริมความแข็งแกร่งในทักษะการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่สากล การปรับปรุงความสามารถและประสิทธิภาพในการผลิตที่แข่งขันได้ในระดับภูมิภาค และการเสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลต่างๆ

5.5.5 การเงินเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่สากลของ SMEs

การเข้าถึงแหล่งเงินทุนเป็นข้อจำกัดที่ผู้ประกอบการ SMEs มักต้องเผชิญ โดยที่การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการเข้าถึงข้อมูลยังได้รับการจัดอันดับให้เป็นข้อจำกัดสำคัญสองข้อแรก ที่ผู้ประกอบการ SMEs จะต้องเผชิญอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นการแสวงหาแหล่งเงินทุนโดยระบบการเงินที่มีธนาคารเป็นหลัก จะยังจำกัดการมีแหล่งเงินสำหรับการประกอบธุรกิจใหม่ของผู้ประกอบการ ดังนั้นการดำเนินการด้านนโยบายจะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ไม่ว่าจะดำเนินการโดยตรง (เช่น โครงการการเงินสำหรับการส่งออก) หรือโดยการลดความเสี่ยงที่รับรู้ได้ในด้านการลงทุนหรือในการให้กู้ยืมเชิงพาณิชย์ โดยในส่วนี้ การสร้างความคุ้นเคยให้กับผู้จัดการ SMEs ให้รู้จักกับรูปแบบการเงินที่เกี่ยวข้องกับ

การส่งออกเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เช่น การชำระเงินด้วยบัตรเครดิต การซื้อขายบัญชีลูกหนี้ การเช่าซื้อ เป็นต้น

5.5.6 การส่งเสริมการเป็นพันธมิตร เครือข่าย และการรวมกลุ่ม SMEs ที่เน้นด้านการส่งออก

การดำเนินนโยบายสามารถเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจและองค์กรอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการรวมกลุ่มวิสาหกิจ และอำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมของทั้งผู้ประกอบการขนาดใหญ่และขนาดเล็กในเครือข่าย และกลุ่มวิสาหกิจ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการดำเนินงานร่วมกันทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง

5.5.7 การเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านโลจิสติกส์ และการอำนวยความสะดวกทางการค้า

การเสริมสร้างความแข็งแกร่งในระบบโลจิสติกส์ และการอำนวยความสะดวกทางการค้าในประเทศและข้ามเขตแดน เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการแข่งขันในตลาดระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อผู้ประกอบการ SMEs ซึ่งอาจมีข้อกำหนดและขีดความสามารถที่แตกต่างไปจากบริษัทขนาดใหญ่ การดำเนินการเหล่านี้ ได้แก่ การเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับโครงสร้างพื้นฐาน (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนเศรษฐกิจของภูมิภาคที่มีการพัฒนาน้อยกว่า) การจัดทำระบบการขนส่งหลากหลายรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ การสนับสนุนให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น การจัดการและการคลังสินค้าที่มีการขนส่งผ่าน) การปรับปรุงกรอบนโยบาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการขนส่ง ตลอดจนการไหลเวียนของทางเดินเอกสาร และการจัดทำขั้นตอนการนำเข้าและส่งออกให้ดีขึ้น

5.5.8 การเสริมสร้างขีดความสามารถเชิงนวัตกรรมและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับตลาดและลูกค้าเกิดใหม่ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ลักษณะของตลาดและลูกค้าในระดับสากล โดยเฉพาะในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นเรื่องท้าทายแก่ผู้ประกอบการ SMEs ระดับภูมิภาค การดำเนินนโยบายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในด้านนวัตกรรมด้านการตลาดให้กับผู้ประกอบการ SMEs

เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเป็นการช่วยพัฒนาระบบผลิตภัณธ์และธุรกิจให้มีความเหมาะสมกับตลาดภูมิภาค ซึ่งนโยบายในการเพิ่มขีดความสามารถในด้านนวัตกรรมด้านการตลาด รวมถึงการอำนวยความสะดวกให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อใช้ในเรื่องนวัตกรรม และการสนับสนุนความเป็นผู้ประกอบการ การพัฒนาทักษะการจัดการที่เกี่ยวกับนวัตกรรม การจัดทำโครงสร้างพื้นฐานพิเศษ เช่น การจัดให้มี “อุทยานนวัตกรรม” การสนับสนุนการทำงานร่วมกันกับสถาบันการวิจัย และการอำนวยความสะดวกการเชื่อมโยงกับลูกค้าในระยะแรก ในลักษณะการเป็นผู้เป็นหุ้นส่วนด้านนวัตกรรม (ได้แก่ บุคคลที่สามารถช่วยกำหนดรูปแบบผลิตภัณธ์)

5.5.9 การส่งเสริมการเชื่อมโยงวิสาหกิจข้ามชาติในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับ SMEs ระดับภูมิภาค

เสริมสร้างความแข็งแกร่งการเชื่อมโยงระหว่าง SMEs ระดับภูมิภาคกับวิสาหกิจข้ามชาติ ภายใต้กรอบแนวคิดการเสริมสร้างเครือข่ายการผลิตระดับภูมิภาค และห่วงโซ่อุปทานระดับโลกจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายใน 2 ประเด็น คือ การเสริมสร้างขีดความสามารถของ SMEs ในประเทศให้เป็นที่ดึงดูดในฐานะที่เป็นผู้จัดส่งสินค้า และการบริการในเครือข่ายการผลิตนั้นๆ (Supplier) และการดำเนินการที่มุ่งเน้นการชักนำให้วิสาหกิจข้ามชาติเข้ามายังแหล่ง SMEs ระดับภูมิภาคเพิ่มมากขึ้น

5.6 มิติการพัฒนาและการพิทักษ์กรรมสิทธิ์

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการฝึกอบรมจะหมายรวมถึง กิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่ส่วนที่เน้นการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการ หรือการเรียนรู้ในการเป็นผู้ประกอบการ จนถึงการส่งเสริมและเพิ่มพูนการพัฒนาทักษะให้กับทั้งผู้เป็นเจ้าของ และแรงงานในสถานประกอบการนั้นๆ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

- การให้มีทักษะสำคัญ (หรือทักษะหลัก) เช่น การอ่านออกเขียนได้ ความสามารถในการเข้าใจคณิตศาสตร์ การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ และการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นข้อกำหนดขั้นพื้นฐานในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการบ่งชี้และเข้าถึงโอกาสทางการงานได้อย่างเหมาะสม

- การพัฒนาทักษะทางสังคมและส่วนบุคคล: เป็นเรื่องเกี่ยวกับทักษะหรือลักษณะของบุคคลที่สามารถจัดเป็นประเภท ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การมีความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ในตนเอง การยอมรับความเสี่ยง การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ และความต้องการมีนวัตกรรม
- การมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเริ่มธุรกิจหรือในด้านการเงิน เช่น การวางแผนธุรกิจ การตลาด การจัดการการเงิน การขาย การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมมักต้องทำแบบฝึกหัดในการจัดตั้งและดำเนินกิจการบริษัทของตน

5.6.1 กรอบแนวคิดนโยบายเพื่อการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Learning: EL)

มิตีย่อยนี้มีความเชื่อมโยงกับปัจจัย ดังนี้ (ก) การประสานงานและการเป็นหุ้นส่วนนโยบายของผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญ (ข) การจัดให้มีทรัพยากรสนับสนุนนโยบายที่เพียงพอ และ (ค) การประกาศชัดเจนในนโยบาย

การประสานงานกันอย่างราบรื่นและการรักษาความเป็นหุ้นส่วนนโยบายไว้ให้เข้มแข็ง เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากต่อผู้มีส่วนได้เสียต่างๆ ที่มาอยู่ร่วมกันภายใต้นโยบายทั่วไป และนโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ SMEs - รัฐบาลระดับประเทศ (ทั้งหน่วยที่มีหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และโครงการฝึกอบรม และหน่วยงานกำกับดูแลที่กำหนดนโยบาย) ส่วนราชการท้องถิ่น (LGU - Local Government Units) ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่แนวหน้าในการให้บริการจากภาครัฐ องค์กรประชาสังคม องค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐบาล หรือองค์กรประชาชน (NGO) องค์กรมหาชน (PO)) ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนเป็นการเฉพาะในเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เอกชน ผู้ให้บริการที่แสวงหากำไร องค์กรที่ให้บริการระหว่างประเทศ (หรือ “หุ้นส่วนการพัฒนา”) ที่ให้ทุนเพื่อฝึกอบรมผู้ให้บริการต่างๆ และแน่นอนแก่ลูกค้า ผู้ที่กำลังจะเป็นผู้ประกอบการที่มองอยู่ว่าจะเริ่มต้นหรือทำให้ธุรกิจตนเองเติบโตอย่างไร

สำหรับทรัพยากรที่สนับสนุนนโยบายนั้น หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรการเงินเพื่อสนับสนุนการนำนโยบายมาปฏิบัติในด้านการศึกษากการเป็นผู้ประกอบการและการเรียนรู้ในการเป็นผู้ประกอบการ ทรัพยากรส่วนนี้ไม่จำเป็นต้องมาจากรัฐบาลทั้งหมด อันที่จริงในบรรดาประเทศสมาชิกอาเซียน การให้การสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อเป็นผู้ประกอบการมาจากความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) โดยเป็นเงินให้เปล่า หรือการกู้ยืมแบบให้สัมปทานซึ่งมีเป็นจำนวนมาก

โดยนโยบายควรครอบคลุมทุกรูปแบบของการเรียนรู้เกี่ยวกับผู้ประกอบการตามที่ได้กล่าวข้างต้น - ให้เป็นการศึกษาในระบบทุกระดับ มีโครงการศึกษานอกระบบ การฝึกงาน การให้คำปรึกษาผู้ประกอบการ SMEs และอื่นๆ โดยควรมีการสร้างความคิดริเริ่มในการเชื่อมโยงการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการกับ SME การจ้างงาน และข้อมูลนโยบายการวิจัยและการพัฒนาซึ่งควรมีการบูรณาการกับแผนพัฒนาประเทศโดยรวม

5.6.2 การส่งเสริมการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการ (EL) กับการศึกษาในระบบ

การเรียนรู้ในการเป็นผู้ประกอบการเป็นแนวคิดหลักในสังคมส่วนใหญ่ โดยผลการศึกษาค้นคว้าได้แสดงให้เห็นว่า การศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดรูปแบบให้รู้จักคิดแบบผู้ประกอบการ รวมทั้งให้แต่ละคนมีทักษะที่จะเริ่มและดำเนินธุรกิจได้

ตัวชี้วัดสำหรับมิตินี้คือ การส่งเสริม EL ในการศึกษาในระบบ ได้แก่ (ก) สนับสนุน EL ในการศึกษาพื้นฐาน (ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) (ข) สนับสนุน EL ในระดับอุดมศึกษา และ (ค) ให้ธุรกิจและสถาบันการศึกษาทำงานร่วมกันในเรื่องการศึกษาการเป็นผู้ประกอบการ

ในการริเริ่มหรือการให้ความสำคัญให้มี EL อยู่ในหลักสูตรปัจจุบัน โดยไม่ต้องมีชั่วโมงเรียนเพิ่มขึ้น หรือนำเข้าไปแทนที่การเรียนการสอนอื่นที่สำคัญนั้น ถือเป็นจัดการที่ดีเยี่ยม แต่ไม่ว่ารัฐบาลจะดำเนินการโดยใช้แนวทางอย่างไรในการให้มี EL ในการศึกษาพื้นฐาน ก็ต้องมีความพร้อมในเรื่องทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการจัดทำเอกสารประกอบการฝึกอบรมและการฝึกวิทยากร เพื่อเป็นการปรับให้เรื่องนี้เข้าไปอยู่ในหลักสูตรมาตรฐาน

5.6.3 การส่งเสริม EL ผ่านทางการศึกษานอกระบบ

ในประเทศสมาชิกอาเซียนหลายๆ ประเทศ เป้าหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐานยังคงไม่สามารถบรรลุได้ แม้ว่าในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาได้มีความก้าวหน้าในการปรับปรุงก็ตาม ดังนั้น การส่งเสริม EL จำต้องขยายมากกว่าในชั้นเรียน ซึ่งผู้ที่ต้องการเรียนรู้ EL ก็เป็นผู้ที่อยู่นอกการศึกษาในระบบอยู่แล้ว

หลักสูตร EL สั้นๆ (ประเภทที่สามารถเรียนจบได้ภายในระยะเวลาน้อยกว่าหนึ่งปี) มีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว - เต็มเวลาหรือบางส่วน หนึ่งวันหรือหนึ่งสัปดาห์ หรือหนึ่งเดือน หลากหลายหัวข้อ จากหลายหน่วยงาน เช่น หน่วยงานภาครัฐ ส่วนราชการท้องถิ่น องค์กรภาคประชาชน องค์กรมหาชน และบริษัทที่แสวงหากำไร จากมุมมองในแง่นโยบาย สิ่งที่ทำหาย คือ วิธีการแนะนำผู้ใช้หรือลูกค้าที่มีศักยภาพในการบริการต่างๆ เข้าอบรมหลักสูตรหรือโครงการ EL ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของพวกเขามากที่สุด

CoBLAS ซึ่งเป็นแนวทางให้คำปรึกษาธุรกิจขนาดเล็ก มีการทำงานร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์ และผู้ประกอบการขนาดเล็ก เป็นแนวทางที่เป็นระดับภูมิภาค เนื่องจากการดำเนินการที่เริ่มมาจากการเป็นหุ้นส่วนกันของนักวิจัยจากประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศญี่ปุ่น โดยประเด็นที่น่าสนใจ คือ การบูรณาการหรือการมาบรรจบอย่างลงตัวในเรื่องของการฝึกอบรมและการสนับสนุนทางการเงิน ซึ่งนับเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการเริ่มต้นธุรกิจ

5.7 มิติการสร้างทุนมนุษย์ใน SMEs

มิติย่อยนี้ดำเนินการควบคู่ไปกับมิติที่แล้วซึ่งเป็นเรื่องการเรียนรู้ของระบบการศึกษา เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างทุนมนุษย์ของระบบการศึกษา อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้เกี่ยวข้องโดยตรงต่อแรงงาน SMEs มากกว่าผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งหากพิจารณาอย่างถ่องแท้แล้ว แรงงาน และเจ้าของกิจการนั้นมีความต้องการ EL ที่ต่างกัน

ตัวชี้วัดหลักสองตัวสำหรับมิติย่อยนี้ ได้แก่ (ก) การจัดให้มี และการเข้าถึงโอกาสในการฝึกอบรม (ข) การประกันคุณภาพ เรื่องการจัดให้มีและการเข้าถึงนั้น มีหลายรูปแบบ กระจายกันไปตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ของโครงการฝึกอบรม แตกต่างกันไปตามสถานที่จัดฝึกอบรม หรือบางที่สามารถจัดรูปแบบการฝึกอบรมให้ข้อมูล และเอกสารฝึกอบรมทางออนไลน์

โดยที่การประกันคุณภาพเป็นประเด็นที่ระดับนโยบายต้องดำเนินการ ในกรณีที่มีโครงการฝึกอบรม และผู้ให้บริการฝึกอบรมเป็นจำนวนมาก อาจเกิดความไม่สมดุลกันในสิ่งที่ผู้ประกอบการต้องการ และสิ่งที่ผู้ให้บริการสามารถตอบสนองได้

5.8 มิติเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการเข้าถึงข้อมูล

เป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วไปว่า ผู้ประกอบการทั้งขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ จำเป็นต้องมีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ทันสมัย และมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่ ตั้งแต่ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค รสนิยมลูกค้า คู่แข่งใหม่ๆ กฎหมาย การจัดทำราคา เทคโนโลยี โอกาสใหม่ๆ ทางการตลาด บริการที่ปรึกษาธุรกิจ โอกาสการฝึกอบรม แหล่งเงินทุน ข้อมูลด้านภาษี กฎระเบียบภาครัฐเกี่ยวกับการศุลกากร และการลงทุน เป็นต้น โดยที่ข้อมูลทางธุรกิจทุกด้านเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มความยั่งยืนของธุรกิจ การเติบโตของการผลิตและความสามารถในการผลิต และเพื่อเอื้อต่อการเข้าถึงตลาด ซึ่งหมายความว่า สิ่งสำคัญส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการขนาดของผู้ประกอบการ SMEs นั้นขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงข้อมูลได้อย่างดี

จากข้อมูลของธนาคารโลกในปี 2551 พบว่า ผู้ประกอบการ SMEs เผชิญกับความไม่สมดุลของข้อมูลสองด้าน ทั้งจากตนเองที่พยายามเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ และการตลาด และทั้งจากผู้ให้บริการ โดยที่การได้รับข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น โอกาสทางการตลาด แหล่งวัตถุดิบ ภาษี การจัดทำราคา และเรื่องอื่นๆ อาจมีต้นทุนสูง ประกอบกับผู้ประกอบการขาดทรัพยากรในการเข้าถึงข้อมูล นอกจากนี้องค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Industrial Development Organization: UNIDO) ยังได้รายงานในปี 2546 ว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในประเทศด้อยพัฒนา (least developed country: LDC) ส่วนใหญ่ต้องทนกับการมีข้อมูลทางธุรกิจที่ไม่เพียงพอ โดยจะได้รับข้อมูลจากสถาบันอิสระซึ่งค่อนข้างล่าช้า ยากที่จะเข้าถึง มีขอบเขตจำกัด และขาดการบูรณาการของข้อมูล

นอกจากการมีแหล่งข้อมูลที่ไม่เพียงพอแล้ว วิธีการที่จะได้ข้อมูลเป็นเรื่องที่สำคัญด้วยเช่นกัน ซึ่งรวมถึง วิธีการ หรือกรรมวิธีในการเข้าถึงหรือได้รับข้อมูลทางธุรกิจที่ถูกต้องจากแหล่งที่มีอยู่ ได้แก่ โทรศัพท์ อีเมล โทรสาร ห้องสมุด ประกาศจากบอร์ดสาธารณะ และวิทยุ เป็นต้น โดยที่วิธีการที่สำคัญที่สุดในการเข้าถึงข้อมูลในปัจจุบันนี้ คือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากจากที่เคยทำในอดีตโดยพัฒนาการที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของอินเทอร์เน็ตนั่นเอง โดยสรุปแล้ว เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ถือเป็นสิ่งที่เพิ่มพูนประสิทธิภาพให้กับผู้ประกอบการ SMEs ซึ่งจะช่วยในการลดต้นทุนค่าใช้จ่าย และการเข้าถึงตลาดได้กว้างมากขึ้นทั้งในระดับในประเทศ และระดับโลก

การประเมินกรอบแนวคิดในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสามารถพิจารณาในสามมิติ ได้แก่ สิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก หรือกรรมวิธี และต้นทุนในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก

มิติในการประเมินการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

สิ่งแวดล้อม

- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ICT
- สิ่งจูงใจให้มาใช้ประโยชน์จาก ICT เช่น ภาษีอัตราร้อยละที่ต่ำ
- กฎหมายเกี่ยวกับสื่อ สื่อมวลชน / อิสรภาพในข้อมูลข่าวสาร
- กฎระเบียบที่ช่วยขจัดอุปสรรค
- จำนวนของผู้ที่ต้องรอดิตตั้งโทรศัพท์พื้นฐาน
- การลงทุนในโทรคมนาคม และสาธารณูปโภคที่ใช้น้ำมัน

สิ่งอำนวยความสะดวก / กรรมวิธี (ปริมาณ และคุณภาพ)

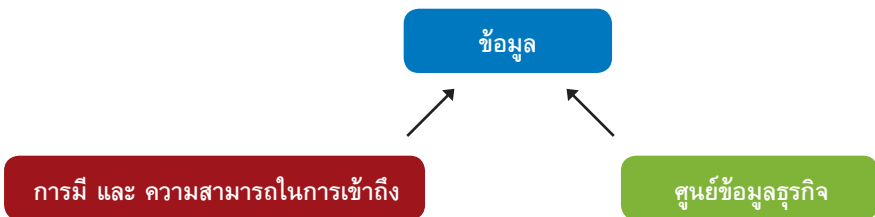
- การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เจ้าของ เว็บไซต์ ร้านค้า
- สายโทรศัพท์
- โทรศัพท์เคลื่อนที่ และการเชื่อมต่อ
- พื้นที่ให้บริการของอินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ
- ศูนย์ / ผู้ให้ / ช่องทางของข้อมูล
 - รัฐบาล
 - เอกชน: สมาคมธุรกิจ หอการค้า มหาวิทยาลัย และวิทยาลัย สถาบันสนับสนุนธุรกิจ (เช่น สถาบันวิจัยการตลาด) หน่วยงานผู้ให้บริการสนับสนุนธุรกิจ
- สื่อ: สถานีโทรทัศน์ และการเชื่อมต่อ สถานีวิทยุ และการเชื่อมต่อ หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร / วารสาร เป็นต้น
- ห้องสมุด

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ต้นทุน

- ราคาในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต
- ราคาในการติดตั้งโทรศัพท์พื้นฐาน
- ราคาโทรศัพท์เคลื่อนที่
- ราคาสายเคเบิลโทรศัพท์ ดาวเทียม
- ราคาหนังสือพิมพ์ นิตยสาร
- ต้นทุนอื่นๆ ที่สามารถใช้เพื่อเข้าถึงข้อมูล

ในการประเมินวาระดับข้อมูลที่มีอยู่นั้น มีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ SMEs อย่างไรนั้น จะต้องพิจารณาในสองลักษณะสำคัญ ดังนี้ (1) การมีข้อมูล (และคุณภาพของข้อมูล) และความสามารถในการเข้าถึงได้ (2) การมีศูนย์ข้อมูลธุรกิจ (รวมถึงคุณภาพ)

5.9 มิติการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ SMEs มีบทบาทที่แข็งแกร่งในการกำหนดนโยบาย

ผู้ประกอบการ SMEs ที่มีประสิทธิภาพ มีความเป็นพลวัต และเข้มแข็ง จะเป็นสิ่งที่ทำให้มั่นใจได้ว่าการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจอยู่บนฐานที่กว้างพอ มีความครอบคลุม และยั่งยืน เนื่องจากสัดส่วนของผู้ประกอบการ SMEs ต่อวิสาหกิจทั้งหมดมีมากกว่าร้อยละ 90 ในประเทศส่วนใหญ่ โดยที่ SMEs ที่แข็งแกร่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการสนับสนุนการบูรณาการระดับภูมิภาคให้ใกล้ชิดมากขึ้น ซึ่งรวมถึงการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ด้วย

อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการ SMEs ในอาเซียนยังต้องเผชิญกับความท้าทายด้านการเงิน ด้านโครงสร้าง และด้านอื่นๆ อีกมาก อีกทั้งมีการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เทคโนโลยี และตลาดได้อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังคงมีคำถามเกี่ยวกับเรื่องจิตวิญญาณการเป็นผู้ประกอบการ และทักษะในการบริหารของ SMEs ในอาเซียนว่ามีเพียงพอหรือไม่ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นจากการขาดข้อมูล การมีความสามารถที่ไม่เพียงพอในการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐาน และการรับรอง และการไม่มีสภาพแวดล้อมแวดล้อมนโยบายที่นำไปสู่ธุรกิจ โดยการจัดการกับข้อจำกัดเหล่านี้ต้องใช้การเฝ้าติดตาม และประเมินว่า นโยบายปัจจุบัน และแนวทางที่ดำเนินการอยู่มีประสิทธิภาพในการเป็นตัวแทน SMEs และได้เพิ่มพูนความแข็งแกร่งให้กับ SMEs ในระดับภูมิภาคมากน้อยเพียงใด ดังนั้น อาเซียนจึงควรพิจารณาถึงความจำเป็นในการเป็นตัวแทนที่มีประสิทธิภาพ

- **ประการแรก** เจตนารมณ์ทางการเมืองในการสนับสนุนการพัฒนา และการบูรณาการผู้ประกอบการ SMEs ต้องมีรวมอยู่ในบริบทข้างต้น และจะดียิ่งขึ้นหากเป็นเจตนารมณ์ระดับประเทศหรือระดับภูมิภาค เพราะจะสามารถแสดงออกได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น และแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความคงที่ในการดำเนินการมากกว่า

- **ประการที่สอง** เป็นที่ชัดเจนว่า นโยบาย โครงการ และแผนงานที่สนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ต้องสามารถดำเนินการกับสิ่งท้าทายต่างๆ ได้ คือ ต้องมีความทั่วถึง มีการเน้นเป้าหมายที่มุ่งประสิทธิภาพ มีการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางการเงิน และมีความยืดหยุ่นเพื่อสามารถตอบสนองได้ดีกว่า และทันท่วงทีต่อการเปลี่ยนแปลง และความต้องการใดๆ

- **ประการที่สาม** การประสานงาน และการผนึกกำลังของสถาบัน และหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการเกี่ยวกับผู้ประกอบการ SMEs ซึ่งในบางประเทศมีองค์กรที่เป็นทางการหลายหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs และการดำเนินการแบบระบบราชการและมีความเข้มงวดมากเป็นประเด็นที่ต้องปรับปรุง อย่างไรก็ตาม การปกป้องผลประโยชน์ การแข่งขันระหว่างองค์กร การทับซ้อนของผลประโยชน์ และความล่าช้า ตลอดจนการสื่อสารที่ไม่ถูกต้อง อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้บางอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

ตัวชี้วัดในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ SMEs มีบทบาทที่แข็งแกร่งในการกำหนดนโยบาย

5.9.1 การเข้ามามีส่วนร่วมและศักยภาพของผู้ประกอบการ SMEs

การมีส่วนร่วม และศักยภาพของผู้ประกอบการ SMEs มีผลต่อการเกิดขึ้นของเครือข่ายผู้ประกอบการ ซึ่งสามารถทำหน้าที่เป็นตัวแทนที่เป็นทางการทั้งในระดับนโยบาย และปฏิบัติ โดยที่นโยบายและการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยง และความร่วมมือกันระหว่างบริษัท มักจะก่อประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs ที่เข้มแข็ง ในขณะที่ผู้ประกอบการ SMEs ที่อ่อนแอ มักไม่ได้รับประโยชน์มากนัก เนื่องจากขาดเครือข่ายกับผู้ประกอบการ SMEs รายอื่นๆ ดังนั้น จึงเป็นการไม่เหมาะสมที่ใช้นโยบายเดียวในการสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างผู้ประกอบการ SMEs นอกจากนี้การสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ SMEs รวมกลุ่มควรจะประกอบด้วยผลประโยชน์อื่นๆ เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มได้ง่ายขึ้น และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

5.9.2 การให้การปรึกษาและการเฝ้าตรวจติดตาม

การให้การปรึกษาและการเฝ้าตรวจติดตาม เป็นแกนสำคัญในการช่วยสนับสนุนการดำเนินงานและการเป็นตัวแทน SMEs ที่มีประสิทธิภาพ

5.9.3 การเปิดกว้างในการดำเนินการให้การปรึกษา

กรอบแนวคิดการเปิดกว้าง ประกอบด้วยตัววัดความเปิดกว้างสี่มิติ ได้แก่ ความลึก โครงสร้าง ระยะเวลา และการให้การรับรอง เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว กรอบแนวคิดการเปิดกว้างเป็นการประเมินว่าการดำเนินการให้การปรึกษาดำเนินไปแบบ “จากล่างขึ้นบน” และมีผลอย่างสำคัญต่อแนวทางนโยบายที่จัดทำ และการตัดสินใจของภาครัฐหรือไม่

ความลึกของการเปิดกว้าง ตัววัดนี้เป็นการค้นหาว่า การดำเนินการให้การปรึกษาได้ให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีความเกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด ซึ่งรวมถึงการไหลเวียนของข้อมูลสองทางระหว่างทั้งฝ่ายต่างๆ และการทำงานของหน่วยงานนโยบาย ความเกี่ยวข้องนี้สามารถทำได้โดยการเพิ่มให้มีการให้คำปรึกษาโดยตรงกับผู้มีส่วนได้เสียที่เข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

โครงสร้างของการเปิดกว้าง โครงสร้างการเปิดกว้างสามารถพิจารณาได้ในสองมิติ คือ ระบบโครงสร้างที่ต้องทำให้เป็นทางการตามระเบียบ และข้อพึงปฏิบัติที่กำหนดไว้ หรือให้เป็นแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้โครงสร้างที่จัดทำมีความโปร่งใส และสามารถตอบข้อโต้แย้งของสาธารณชนได้ อีกมิติหนึ่ง เป็นการเน้นว่าการจัดทำนโยบายควรดำเนินการให้เป็นการบริการภาคการเมือง (หรือเพื่อการบริการภาครัฐ)

จังหวะเวลาของการเปิดกว้าง ตัววัดนี้เป็นเรื่องของจังหวะเวลาในการเปิดกว้างที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนานโยบายการค้าว่า ณ ขั้นตอนใดในการดำเนินการที่ควรมีการเพิ่มความเกี่ยวข้องจากประชาชน

การให้การรับรองการเปิดกว้าง ตัวชี้วัดตัวสุดท้ายอาจเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการโต้เถียงมากที่สุด ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการให้การรับรององค์กรภาคประชาชน เพื่อเข้าร่วมในระบบการให้การปรึกษา นโยบายการค้า

ความสำเร็จในการทำให้ SMEs มีความมั่นใจว่าสามารถได้รับประโยชน์จากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของ SMEs และประสิทธิภาพในกระบวนการจัดทำนโยบายเศรษฐกิจและการค้า นอกจากนี้ สถาบัน และเครือข่ายซึ่งมีกลไกหรือร่วมภาครัฐ และเอกชน ที่มีประสิทธิภาพจะช่วยเติมเต็มวิสัยทัศน์ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ต้องการสร้างฐานการผลิตที่มีความเป็นพลวัต ซึ่งนวัตกรรม และความเป็นสากลของ SMEs จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน